

„Még ha ma olyan jelentéktelen is, Magyarigen nagy történelmi múltra tekint vissza” – mondja Szegedi László, az egyre apadó gyülekezet sorrendben huszonhatodik református lelkésze. „Bod Péter pásztorasága idején még 1500–1700 lelket számláltak, az 1740-es években püspökségi székhely is volt, de a hívők sokaságáról tanúskodik a falu 3 református temetője is: a papi, a polgári és a nemzeti temető.” Mindezt szinte egyszuszra mondja el, sokszor előre megsejtve és megválaszolva soron következő kérdésünket. Nem is csoda, mivel immár 43 éve felelget a méltánytalanul gyéren idelátogatók, turisták, utazócsoportok kérdéseire. „1945-ben, amikor ide jöttem, jóval többen voltunk, a gyülekezet 65–66 tagot számlált, és a 130 zalatnai, valamint a 43 krakkói református is hozzám tartozott. Zalatnán vannak még néhányan, de Krakkón ezelőtt 3 évvel temettem el az utolsót.”

A jövedelem is más nagyságrendű volt idejövetele idején, hiszen az egyház 28 hold kaszálót, 18 hold szántót, saját erdőt és 7 hold híres szőlőt tudhatott magáénak. A gyülekezet egykori anyagi jólétére már Kelemen Lajos is felfigyelt megállapítva, hogy nem akármilyen eklézsia adományozhatott hittestvéreinek a XVIII. sz. közepe tájt két „tisztességes keszke-
nöt”, amelyek közül „egyik aranyfonallal varrott a másik selyemmel”.

De Szegedi Lászlót nem a jólét csalogatta ide, emberi és nemzeti helytállásból akkor is jelesre vizsgázott, amikor a nehéz ötvenes években keresetét veszítve, csupán felesége szűkössé tanítónői fizetésére utalva kitartott, nem adta fel Bod Péter szellemi örökségét, tradíció rangra emelve a „helybenmaradást”, hiszen nagynevű elődje is már pályája elején teológia-
professzor lehetett volna Marosvásárhelyt, de nem lett hűtlen a csendes Magyarigenhez.

A családi élet ugyan kizárólag Magyarigenhez kötötte Szegedi Lászlót, de a munkája a környező falvakhoz és egy ideig Zalatnához is. „Nem volt könnyű, ünnepekkor előfordult, hogy 6 templomban is kellett prédikálnom. Mentem én gyalog, de stoppal, biciklivel és szekéren is, csak az utóbbi években járok a saját autómmal.”

Ráadásul nem is csak a szigorúan vett munkáját végezte, hanem szűkre szabott idejében a temetők sírköveit méregette-rajzolgatta, Bod Péter-emlékszóbat rendezett be és szakmai alaposággal összegyűjtötte, feldolgozta a magyarigeni egyház történetét. Ez a kiadatlan munkája sajnos évekkel ezelőtt elveszett. Amikor erről beszél, a hangja közömbös marad, de a tekintete mintha többet is elárulna.

Hints Miklós–Demeter V. János–Löwy Dániel

„Világszerte híres Rév-Komárom vára”

*Komárom a XVII. században
(Az országos képtárból)*

Komárom a hadak útján fekszik. Nyugati irányban a Duna, északnak a Vág vonala vezet határában. A két folyó találkozásánál terül el a város. Az első fellelhető és ellenőrizhető település a római impérium korában épült. A Duna (Danubius) volt a római birodalom északi erődvonala vagy ahogy ők nevezték, a „limes”. Időszámításunk után 9-ben az első római

császár, Octavianus Augustus hódította meg a Duna felső szakaszát és hozta létre a Pannonia nevezetű római provinciát. A barbárok támadásainak visszaverésére a Duna mentén erődök (castrumok) épültek. Egy-egy erődben egy légió, azaz 6000 katona állomásozott. Ilyenek voltak: Vindobona (Bécs), Carnuntum (Dévény), Arrabona (Győr). Crumerum (Nyergesújfalú), Strigorium (Esztergom), Aquincum (Óbuda). Komáromnál a Duna mindkét partjára építettek erődöt, mivel a kvádok északról fenyegették Rómát. Brigetio a jobb parton, Celemantia a bal parton épült fel. Az előbbiben az I. légió, az utóbbiban az I. segédlégió (600 katona) tanyázott. Celemantiának vagy ahogy a komáromiak nevezik, a Leányvárnak (mivel függvénye volt Brigetionak) napjaink történetkutatásának szempontjából is rendkívüli a jelentősége, mivel mint egyedüli római erődítmény maradt fenn a Duna bal partján. A komáromi erődöket Traianus császár uralkodásának idején kezdték építeni és Hadrianus alatt fejezték be. A feljegyzések szerint Hadrianus császár 124-ben személyesen járta végig a limes erődítményeit. Így minden valószínűség szerint a mai Komárom helyén álló római településeket is megtekintette. Valentinianus császárt pedig 375-ben itt érte a halál, a kvádokkal folytatott tárgyalások idején.¹

Pannonia az V. század elejéig volt a római birodalom része. Ekkor indult meg a soha nem látott, mindent elsöprő népvándorlás: kvádok, kelták, avarok, szlávok dúlják a Duna mentét. Majd a IX. század végén megjelennek a honfoglaló magyar törzsek, és megteremtik a katonailag erős, központi magyar államot. A magyar államiség előtti időkből két nép településének tárgyi emlékei maradtak ránk Komárom területén. A már említett rómaiaké, valamint az avar birodalom maradványai a VI. és VII. századból. Komárom és környéke már a honfoglalás első időszakában betelepült. Lél (Lehel) és Bulcsú népe telepedett itt meg. Mindkét vezér neve egy-egy falu nevében maradt fenn. Egyes történészek szerint Árpád fejedelem Komáromba az őshazai eredetű, kumai magyarokat telepítette, akiket kumaroknak neveztek. Így a Duna és a Vág találkozásánál felépült város lakosairól a Komárom nevet kapta. De hallgassuk meg Anonymust, aki a Gesta Hungarorum (A magyarok cselekedeteiről) című művének 15. fejezetében Komárom vára (Caput XV. de Cumano Castro) címmel a következőket írja: „Árpád vezér küldöttei pedig: Ete apja Ond, Alaptolma apja Ketel... kun vitéz... átúszatták a Bodrog folyót... Árpád vezér Ketelnek adományozta Sátorhalomtól a Tolcsva vizéig az egész földet... De nemcsak ezt kapta Ketel, hanem jóval többet, mivel Árpád vezér egész Pannonia meghódítása után hűséges szolgálatáért nagy földet adott neki a Duna mellett ott, ahol a Vág folyó beletorkollik. Itt utóbb Ketel fia Alaptolma várat épített, és azt Komáromnak nevezte. Ennek a várnak a szolgálatára odaadta mind a magával hozott, mind pedig a vezértől nyert népek a kétharmadát.”²

Az adott kort tárgyaló kútfők közül még ide kívánkozik Beöthy László Romemlékek című műve, melyben – mint komáromi kutató – a város kialakulásáról és elnevezésének eredetéről az alábbiakat írja: „A kumai magyarok vezére Rétel, kik a Kuma vize mellől eredtek s onnét is vették nevöket, a vezérlete alatt levő magyarokkal a Vág alsóbb részeit, a Nyitra és Zsitva folyók vidékeit, valamint az úgy nevezett Csallóközt is meghódítván, vitézeivel e helyt megtelepült. Ennek fia Oluptulma Csallóköz alsó végén egy lerombolt várerősség omladékainak helyén egy új erődítményt emeltetett, bele őrséget állított s így azon kumai magyarokról, kik abban őrséget képezék, s kumai eredetöknél fogva kumaroknak is neveztettek, azon várerősség Komárom nevet nyert.”³ A szerző további fejtegetéseiben ezt olvashatjuk: „Oly adatok, mik Komárom eredetére s nevezetere vonatkoznak, a város levéltárában hiányzanak; s egy emlékiraton, mi ott találtatott s általam használatba is vétetett, mindössze is csak annyi áll fejtegetés- és véleményképen előterjesztve, mennyit fennebbi soraimban e tárgyról előadtam.”⁴

I. István, államalapító és államszervező nagy királyunk – Nagy Károly mintájára – közigazgatási egységekre osztja az országot: létrejön a vármegyerendszer. Komárom az első vármegyék egyikének székhelye lett.⁵ Komárom vára tehát egyidős a honfoglalással. Előbb a vár épült fel, majd három község fejlődött ki a közelben: Komáromfalva, Andrásfalva és Keszifalva. A három település egyesülésével jött létre Komárom mezőváros, amelynek IV. Béla 1265. április 1-jén „királyi város” (regis civitatis) kiváltságlevelet adományozott:

¹ Barkóczy–Bóna–Mócsy: Pannonia története. Tankönyvkiadó, Bp. 1963. 136. old.

² Anonymus: Gesta Hungarorum. Magyar Helikon, Bp. 1975. 94. old.

³ Beöthy László Zsigmond: Romemlékek. Komárom 1851. 16. old.

(Vö. Fényes Elek: Magyarország ismertetése I. Pesten 1865. 197. old.)

⁴ Beöthy László Zsigmond: I. m. 17. old.

⁵ Hóman–Szekfű: Magyar történet I. Bp. é. n. 130. old.

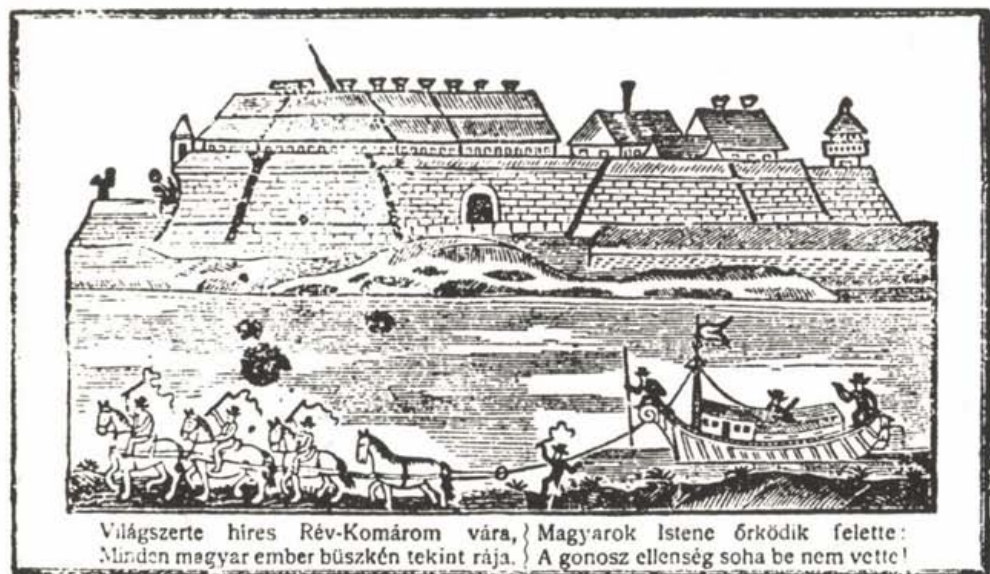
„Béla, Isten kegyelméből Magyarország, Dalmátia, Croatia, Rama, Servi, Galícia, Lodoméria és Cumania királya... ezek folyamataiban mindenkinek emlékezetébe akarjuk hozni, hogy Komárom falut... hogy ezen faluba minél biztosabban és szabadabban gyűljenek a városi lakók... minden tekintetben ugyanazt a szabadságot adjuk, amelynek Buda polgárai örvendeznek. ...Kelt april 1-én 1265-ben, uralkodásunk 30. évében...”⁶ A tatárjárás alkalmával a város nem került az ellenség kezére. Földrajzi adottságai, a sok folyó és jól megerősített vára megvédte. Ezt igazolja IV. Béla király 1245-ből származó adománylevele: „...adjuk tudtára mindenkinek, akiket illet, hogy mivel a mi hű szolgálk, Folwyne a tatárok betörése alkalmával Komárom várunkat megerősítve udvarnokainkat és más igen sok népet megmentett...”⁷ A tatárjárás után IV. Béla király hosszabb ideig Komáromban tartózkodott. Nyilván ez a tény is hozzájárult a városi rang megszerzéséhez.

Az utolsó Árpádok korában a nagyhatalmú Csák nemzetség birtokolja a várat. Csák Máté 1307-ben megerősíti a város kiváltságait. Az eredeti szöveg így kezdődik: „Judex Civitatis et universi hospites nec non Cives nostri de Kamarum...”⁹ A vegyes házból származó királyok szintén támogatták a város további fejlődését. Mária királynő, majd Zsigmond látják el újabb adománylevelekkel. 1439. október 27-én a Komárom melletti Neszmélyen halt meg Albert király, akinek özvegye a komáromi várba menekült. Itt szülte meg fiát, V. (posthumus) Lászlót 1440. február 22-én, s itt dolgozta ki Cilleivel a magyar korona Visegrádról való elrablásának tervét. A terv, mint tudjuk, sikerült; a koronát a szép udvarhölgy, Kottanner Ilona lopta el. Erzsébet a gyermek királlyal és a koronával 1440 nyaráig tartózkodott Komárom falai között.¹⁰ A koronát egyébként a csecsemő király bölcsőjében rejtették el. V. László négy kiváltságlevelet adományozott szülővárosának.

A Hunyadiak alatt tovább nőtt a város jelentősége. Mátyás király 1465-ben járt először Komáromban, amikor a csehek elleni hadjárata során itt kelt át a Dunán,¹¹ s amint tudjuk, később sokat tartózkodott a város falai között. Kastélya, vadaskertje volt Komáromban és a révben állomásozott a királyi sétahajó. Mindezekre kitér Bonfini, Mátyás udvari történetírója és Corvin János nevelője: „Kissé odább a sziget szögletében, a nagy területen épült Komárom vára látható. Tágas udvarain nagyméretű paloták emelkednek, mindenhol roppant költséggel készült, gerendázatos mennyezettel. Itt állomásozik a Bucentauros nevű hajó, berendezése palotaszerű, elejétől végig ebédlő- alvó- és társalkodótermek sora húzódik rajta végig, külön a nők, külön a férfiak számára.”¹² A feljegyzések szerint Mátyás 1489-ben járt utoljára Komáromban. Ekkor ismét adománylevelet ad a városnak. A betegeskedő király akkori látogatásáról szintén Bonfini emlékezik meg: „Kevéssel azelőtt, hogy Bécsből Budára

Részlet a Komáromi Kalendáriumból

Varga Róbert reprodukciói

Világszerte híres Rév-Komárom vára, } Magyarok Istene őrökdiik felette:
Minden magyar ember büszkén tekint rája. } A gonosz ellenség soha be nem vette!

Komárom Uj várkapu

Komárom, Öreg várkapu

indultunk, s a király Komáromnál megállott, a komáromi várkapu felett emelkedő torony csúcán egy golyafészeket láttunk, melyből négy idegen golya kimarta a fészek lakóit, és egymással marakodtak érte. A király meghagyta, hogy néhány udvari emberrel nézzem meg, mi történt ott. Én akkor mintegy isteni sugallatra megjósoltam barátaimnak, hogy Magyarország nyugalma még ez évben megzavarodik, mert közel a király halála. Magyarország pedig négy pártra fog szakadni, mert négy király fog harcolni Magyarorszáért. A király gyengélkedése megerősítette jóslatomat.¹³ Amint tudjuk, Hunyadi Mátyást Bécsben érte a halál. A fekete posztóval bevont hajó, amely a királyi tetemet szállította, Bécsből indulva először Komáromnál állt meg, s a város magisztrátusa és a lakosság kegyelettel tisztelgett a nagy király koporsója előtt.

II. Jagelló Ulászló – aki Mátyás után lépett a trónra – szintén megfordult Komáromban. A feljegyzések szerint 1510. augusztus 14-től 30-ig tartózkodott Komáromban, illetve a kitűnő levegőjű szigeten. II. Ulászló a kolerajárvány idején jött a folyóktól körülvevett Komáromba, remélve, hogy a járványos betegség itt nem fog pusztítani.¹⁴

⁶Fejér György: Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus et civilis. Buda 1829. IV. 3. 283. old. – VÖ. Knauz Nándor: Monumenta ecclesiae Strigoniensis 1874. Az eredeti az esztergomi primitialis lelvéltárban van. II. Ulászló 1504. évi átirata szerint.

⁷Takáts Sándor: Lapok egy kisváros múltjából. Komárom 1886. 43. old.

⁸Gyulai Rudolf: Komárom vármegye és város. Történeti és Régészeti Egylet 1890. évi jelentése. Komárom 1891. 47. old.

⁹Takáts Sándor: I. m. 60. old.

¹⁰Uo. 71. old.

¹¹Uo. 73. old.

¹²Kecskés László: Komárom története. A Komáromi Városi Tanács kiadványa. 1978. 10. old.

¹³Baranyai József: Fejedelemjárás Komárom vármegyében. Bp. 1912. 118. old.

¹⁴Uo. 154. old.

A tragikus kimenetelű és következményű mohácsi csata után Komárom hadászati jelentősége szinte egyedülállónak vált. A három részre szakadt országnak azon a helyén állt, ahol a török hódoltság és a királyi Magyarország területileg találkozott. Végvár volt ekkor Komárom, hiszen Buda már török kézen volt. I. Ferdinánd felismerte a vár fontosságát – főként Bécs védelme szempontjából –, és nagyszabású erődtéti munkálatokba kezdett.¹⁵ Ekkor épült fel az ún. Óvár, amiről a várkapu fölött látható emléktábla szövege tanúskodik.¹⁶

1555-ben építik ki Komárom várának ellenerődjeit. A Duna jobb partján épül fel a Szt. Miklós-palánk (a későbbi Csillagvár), míg a bal parton a Szt. Fülöp-palánk (a későbbi Vág-hídő).¹⁷ Különös másfél évszázad volt ez Komárom történetében. Véres csaták, ostromok és legendás párviadalok korszaka. A komáromi révbe vágva reggelente nemegyszer találtak lobogós kopját, kihívó levéllel. A hadi találkozásokról, bajviadalokról a század legismertebb költő vitéze, Balassi Bálint így ír:

*Ellenség hírére
Vitézeknek szíve
Gyakorta ott felbuzdul,
Sőt azonkívül is,
Csak jókedvéből is,
Vitéz próbálni indul...*

Majtényi László levélben könyörög a komáromi vár kapitányánál a bajviadal engedélyezéséért: „Jól érti nagyságod efféle bajviadal dolgát. Ha meg nem engedi öfelsége neki, az török azt nem hiszi, hanem gondolja, hogy meg nem mert vele vívnia, és oly kisebbséget teszen rajta, hogy jobb volna meghalta, hogysemmint élte.”¹⁸ Így aztán hol kapitányi engedéllyel, hol pedig anélkül, kiosont éjjelente egy-egy csapat „vitéz próbára indulni”, portyázni Buda alá. 1576. július 25-én a budai pasa ezt írja Bécsbe: „A komáromiak és a tataiak gyújtószerszámaikkal Buda körül olálkodnak, és sem nappal, sem éjjel ragadozásaik meg nem szűnnek az Buda körül való kertekből.”¹⁹ De a török is megjelent a komáromi vár előtt, hol zsákmányszerzés, hol pedig párviadal céljából. Az egyik várkapuba vágott kopján az alábbi levél volt olvasható (Csikvári Deli Hasszán írja Csegeley Ferencnek): „Azt kívánom, el ne röjtsed orcádat előttem, s ne csavarogj, hanem hadd lássuk egymás orcáját. Immáron esztendőtlől fogva elég az írás. Ha akarod nem léssen hozzá, azt is add tudtomra. Isten hozzád! Költ Fejérvárott, 1586. február 29.”²⁰ Paksy János komáromi főkapitány 1560. október 18-án a királynak a következőket jelenti: „Október 17-én éjjel egy török vitéz lobogós kopját szűrt a komáromi révbe. A kopja vasán törökül írott levél lógott, amit fölségednek küldünk: „Isten veletek jó komáromi vitézek. Köszönetünk után magunk szolgálatát ajánljuk. Minket Nagy Alyának hívnak és Budán lakozunk. Im mi szűrtük a kopját a komáromi partba. Aki az ott lévő vitézek közül a kopját felveszi, egy hónap alatt tudtunkra adja. A nevét is írja meg a tatai várba, hogy tudjuk, ki vette légyen föl a bajt. Egyebekben mi Nagy Alya mind az ott lévő uraknak, mind a vitézeknek jó egészséget kívánunk, szolgálatunkat ajánljuk. Isten veletek Komáromi vitézek.”²¹

Takáts Sándornak, Komárom híres krónikásának a tolla nyomán tengernyi vér és szenvedés vált ismertté. Érdemes idézni azt az általa feltárt diplomáciai jelentést, melyet Eytzing Pál konstantinápolyi osztrák követ küldött Bécsbe 1583. december 27-én: „Ma délbe jöttek meg a komáromi rabok. Negyvenegyen voltak, köztük 34 magyar naszádos. A szegényeknek társaik levágot fejét is cipelniük kellett. Harminc fejet és három zászlót vittek a menetben... Mivel török vallásra egyik sem akart áttérni, valamennyit börtönbe vetették, s néhány nap múlva a kovácsok gályához vasalták őket.”²² A vitézek helytállása olyannyira megihlette Takáts Sándort, hogy külön monográfiában dolgozta fel a komáromi vitézek viselt dolgait A komáromi daliák a XVI. században címmel, amelyben így ír: „A komáromi

¹⁵Hóman-Szekfű: I. m. IV. 248. old.

¹⁶Beóthy László Zsigmond: I. m. 15. old.

¹⁷Borovszky Samu: Komárom vármegye és Komárom sz. kir. város története. Országos Monográfiái Társulás, Bp. é. n. 459. old.

¹⁸Szénássy Zoltán: Takáts Sándor emlékére. Irodalmi Szemle. 1972. 10. sz.

¹⁹Uo.

²⁰Uo.

²¹Szénássy Zoltán: Komáromi Olympos. Madách. Bratislava. 1984. 113. old.

²²Uo. 115. old.

vitézek szépen megrótt koporsója is elporladt. A sírjuk fölé helyezett lobogós kopja is elrongyolódott. Nevüket egy ideig Komárom utcái őrizték – Csapó Pál, Huszár Mátyás, Nagy Mihály utca stb... Ma már csak a könyvtárak és levéltárak megsárgult lapjai tanúskodnak arról, hogy Komárom várának is megvoltak a maga daliás vitézei. A késői krónikás kötelessége, hogy a mai nemzedék méltó módon emlékezhesen a komáromi daliák fényes tetteire.²³

Az állandó harcok és ostromok közepette békekötés színhelye is volt Komárom. Előbb 1606-ban Rudolf magyar király és Ahmed török szultán kötött békét a város mellett, Zsitvatonél (zsitvatoroki béke), majd 1627-ben a komáromi szigeten folytatott tárgyalások után köti meg a magyar király és a török szultán az ún. szőnyi békét.²⁴

A török háborúk kezdetével Komárom az első ostromot 1527-ben állta ki. Ettől kezdve egészen 1683-ig meg-megújultak a török rohamok. Pálffy Miklós kapitánysága alatt például a török harminc támadást intézett Komárom ellen.²⁵ Az egyre erősödő török támadások további erősítési munkálatokat tettek szükségessé. Ekkor épült fel az ún. Új-vár 1673-ban, Lipót császár uralkodásának idején. Erről tanúskodik az Új-vár kapuja felett látható márványtábla.²⁶

Az Új-vár két oldalról a Dunára és a Vág-Dunára támaszkodik. Három kapuja van: az egyik a Dunára, a másik a Vág-Dunára, míg a harmadik nyugati irányban, a város felé nyílik. Az Új-vár lényegében az Öreg-várnak az elővédje, négyszög alaprajzzal. A vérépítés rendszere némi adottságot a Habsburgok korabeli szemléletére. Az Új-várat ugyanis úgy építették, hogy adott esetben ne csak a távolról támadó ellenségre tudjanak belőle tüzelni, hanem a városra is. Erről a sajnálatos jelenségről szól Zrínyi Miklós, aki 1663-ban, a nagy hadjárat során Komáromban és a Csallóközben is megfordult. A várat olasz mérnökök építették, ún. füles bástyákkal ellátva. A várfal minden egyes pontját, egy bizonyos szögből, védeni lehet. A kb. 50 méter széles vizesárookban pedig a Duna vize folyt a Vág-Duna irányába. Így a várat minden oldalról víz vette körül.

Komárom vára lényegében vízivár volt, bevehetetlenségét a folyóknak köszönhette. Nem állt égbé nyúló sziklacsúcson, de falai alatt olyan folyók találkoznak, mint a Duna és a Vág-Duna. Így építésénél különös gonddal ügyeltek a vízivárak építési szabályainak betartására. E célból Hollandiából hívtak mérnököt, Rogaerts Theodort, akinek nagy gyakorlata volt a vízi építésekben.²⁷ Zrínyi Miklós Siralmas panasz című művében így ír a komáromi várról: „Abból a findamentomból bánnak Komárommal és Győrrel, midőn úgy rendelték a bástyákat és azokon az ágyukat, hogy onnét a várost szintén úgy löhessék, és ronthassák, mint kívül az ellenséget... Mi érezzük, mi szenvedjük rév-komáromiak, győriek, hogy a tulajdon tavainkból kihányattunk meggyaláztunk és tapodtatunk.”²⁸

A napóleoni háborúk során ismét megnőtt a komáromi vár jelentősége. I. Ferenc uralkodása alatt az Új-várhoz északi irányban új erődítményvonalat húztak.²⁹ Az építkezés befejezését a Vág-kapu felett látható kronisztikon (évszámot jelölő zárókő) idézi: 1809. Ekkor került föl a vár északnyugati bástyájának fokára a Kőszűz, egy hölgyalak, ki jobbában koszorút tart. A szobor talapzatának szövege: nec arte – nec marte (sem csellel – sem erővel).

Hamarosan szükség is lett az újjáépített várerődre, mert az 1809-es győri csata után – Napóleon elől menekülve – Ferenc császár egész udvarával Komáromba jött. Másfél hónapig időzött itt; július 14-től augusztus 22-ig. Ekkor adta ki rendelkezését, melynek értelmében Komáromot tovább kell erősíteni, hogy a birodalom legerősebb támaszpontjává váljon, s képes legyen akár 200 ezer katonára befogadására is.³⁰

1745. március 16-án Mária Terézia a szabad királyi város rangját adományozta Komáromnak. Ezzel a város szavazati joggal rendelkező követet küldhetett az országgyűlésre. A magas városi rangért Komárom 70 000 forintot fizetett Mária Teréziának. A város magisztrátusa

²³Uo. 114. old.

²⁴Baranyai József: I. m. 164. old.

²⁵Hóman-Szekfű: I. m. IV. 224. old.

²⁶Beöthy László Zsigmond: I. m. 16. old.

²⁷Alapy Gyula: Komárom város és vár története (kézirat). Komáromi Járási Levéltár, 16. old.

²⁸Takáts Sándor: Hangok a múltból. Bp. é. n. 66. old.

²⁹Fülöp Zsigmond: Komárom. Unió Kiadó. Komárom. 1941. 31. old.

³⁰Takáts Sándor: Lapok egy kisváros múltjából. Komárom 1886. 173. old.

³¹Mária Terézia kiváltságlevele. Komáromi Járási Levéltár.

³²Beöthy László Zsigmond: I. m. 15. old.